Lieta Nr.68483721
Lietas arhīva Nr. CA-0093-24/11
ECLI:LV:VAT:2024:0516.C68483721.16.S

Vidzemes apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2024.gada 16.maijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Sandra Bakmane, tiesneši Inguna Pinne un Agris Bukavs
ar tiesas sēdes sekretāri Baibu Nīmani,
piedaloties prasītājas akciju sabiedrības /Nosaukums A/ pārstāvim zvērinātam advokātam Andrim Rukmanim, atbildētāju /pers. A/ un /pers. B/ pārstāvim zvērinātam advokātam Jānim Zaķim
izskatīja civillietu akciju sabiedrības /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ par zaudējumu piedziņu sakarā ar akciju sabiedrības /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību un /pers. A/ pretapelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2023.gada 12.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja akciju sabiedrība (*turpmāk – AS*) /Nosaukums A/ 2021.gada 5.oktobrī cēla tiesā prasību, vēlāk iesniedzot prasības pieteikuma grozījumus, pret /pers. A/ un /pers. B/ par zaudējumu piedziņu (*1.sējuma 5.-14., 134.-147.lapa*). Prasībā un tās grozījumos lūgts:

1) piedzīt solidāri no /pers. A/ un /pers. B/ par labu AS /Nosaukums A/ 9285,26 EUR, ko veido zaudējumi 9186,30 EUR un izdevumi 98,96 EUR;

2) noteikt AS /Nosaukums A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās pamatparāda summas;

3) piedzīt solidāri no /pers. A/ un /pers. B/ par labu AS /Nosaukums A/ tiesas izdevumus – valsts nodevu 589,48 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,57 EUR, izdevumus par advokātu palīdzību, kādi tie būs uz lietas izskatīšanas brīdi saskaņā ar lietā iesniegtiem zvērinātu advokātu rēķiniem, atbilstoši Civilprocesa likuma 44.pantam;

Prasības pieteikumā un tās grozījumos norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

[1.1] 2008.gada 26.februārī starp AS /Nosaukums B/ un /pers. A/ noslēgts dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem Nr.73-3186220 (*turpmāk – līgums*), par dabasgāzes piegādi nekustamajā īpašumā /adrese A/ (*turpmāk – gazificētais objekts*).

Piegādātās dabasgāzes uzskaitei gazificētajā objektā uzstādīts jauns dabasgāzes komercuzskaites mēraparāts Actaris Nr.22728105 (*turpmāk – mēraparāts*), kurš pie gāzes pievada tika noplombēts ar plombu Nr.5199427 (*turpmāk – plomba*), par ko 2008.gada 26.februārī sastādīts akts Nr.35.

[1.2] Prasītāja 2021.gada 31.martā, klātesot atbildētāja /pers. A/ pārstāvei, veica uzstādītā mēraparāta un plombas noņemšanu, un jauna mēraparāta Nr.36129964 uzstādīšanu, par ko sastādīts akts Nr.1-31/03/21/. Noņemtais mēraparāts un plomba atbildētāja /pers. A/ pārstāves klātbūtnē ielikti drošības maisā.

[1.3] Demontētais mēraparāts un plomba nodota sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (*turpmāk – SIA*) /Nosaukums C/ pārbaudes veikšanai. 2021.gada 1.aprīlī sastādīts atzinums Nr.2021-55, kurā konstatēts, ka uz plombas korpusa ir deformācijas pēdas un uz plombas ieliktņa zem plombas korpusa ir sveša priekšmeta pēdas, kas liecina par darbībām iejaukties plombas mehānismā, ka plombas bojājumi nav nejaušu darbību rezultāts, tā tikusi bojāta, radot iespēju atvienot mēraparātu no gāzes pievadiem un patērēt dabasgāzi bez uzskaites.

Šo faktu apliecina arī dabasgāzes patēriņa pārskats gazificētajā objektā. Pastāv periodi, kad dabasgāze nav uzskaitīta, tā it kā vispār nav patērēta, kas, ņemot vērā iepriekš konstatētos bojājumus, nav ticami.

Atbildētājs nav ievērojis līguma 2.1.5.punktā un uz mēraparāta demontāžas dienu spēkā esošo Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumos Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (*turpmāk – Noteikumi Nr.78*) uzlikto lietotāja pienākumu nodrošināt piegādātāja uzstādītā mēraparāta un plombu saglabāšanu.

[1.4] Prasītāja 2021.gada 15.jūlijā nosūtīja atbildētājam /pers. A/ pretenziju par izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu samaksu saistībā ar dabasgāzes lietošanas normatīvo aktu pārkāpšanu. Atbilde uz pretenziju netika sniegta.

[1.5] Prasībā prasītāja veikusi patērētās, bet neuzskaitītās dabasgāzes daudzuma aprēķinu, pamatojoties uz Noteikumu Nr.78 88.2.apakšpunktā, 89., 90.punktā un 90.2.apakšpunktā noteikto, proti, pēc diferencētajām dabasgāzes normām, 9186,30 EUR apmērā par laika periodu no 2020.gada 1.aprīļa līdz 2021.gada 31.martam.

[1.6] Prasītāja prasības pieteikuma grozījumos, ievērojot Satversmes tiesas 2020.gada 28.septembra spriedumā lietā Nr.2019-37-0103 (*turpmāk – spriedums Nr.2019?37-0103*), 2021.gada 14.oktobra spriedumā lietā Nr.2021-03-03 (*turpmāk – spriedums Nr.2021?03?03*) un Senāta 2022.gada 31.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-133/2022 un 2022.gada 22.marta spriedumā lietā Nr.SKC-280/2022 paustās atziņas, Noteikumu Nr.78 97.1.-97.4.apakšpunktā, Civillikuma 1635. un 1779.pantā noteikto, sagatavoja izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu pārrēķinu Nr.141972816/2 (*turpmāk – pārrēķins*) par laika periodu no 2011.gada 1.aprīļa līdz 2017.gada 31.oktobrim, kas veikts pamatojoties uz faktiski patērēto dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos, līdzīgā laikposmā. Sagatavojot pārrēķinu, ņemts vērā šajā periodā ar mēraparātu uzskaitītais dabasgāzes daudzums (0 m^3) un salīdzinošajā periodā (no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 31.oktobrim) uzskaitītais patēriņš (295 m^3), iegūstot izlietotās, bet neuzskaitītās dabasgāzes

apjomu 23 305 m^3 un maksu 14 284,17 EUR (ar pievienotās vērtības nodokli, *turpmāk – PVN*).

Lai nebūtu jāpalielina prasības summa, prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājiem zaudējumus 9186,30 EUR.

[1.7] Atbildētājiem ir pienākums atlīdzināt prasītājai ekspertīzes izdevumus 90,75 EUR, izdevumus par ieskatīšanos iedzīvotāju reģistrā 2 EUR, par ieskatīšanos zemesgrāmatā 3,50 EUR un par ieskatīšanos kadastra informācijas sistēmā 1 EUR, izdevumus par pretenzijas nosūtīšanu 1,71 EUR (*Noteikumu Nr.78 97.5.apakšpunkts*).

[1.8] Prasība celta pret /pers. A/, kurš laikā no 2004.gada 31.augusta līdz 2009.gada 27.maijam bija gazificētā objekta īpašnieks, un /pers. B/, kurš pēc tam kļuva par tā īpašnieku. Atbildība par konstatēto pārkāpumu ir jāuzņemas abiem atbildētājiem solidāri, jo, kļūstot par gazificētā objekta īpašnieku, /pers. B/ nav vērsies pie sadales sistēmas operatora ar lūgumu noslēgt jaunu dabasgāzes piegādes līgumu. Turklāt Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A//pers. A/ ir nostiprināta lietojuma tiesība uz visu nekustamo īpašumu līdz mūža galam, kā arī nostiprināts aizliegums bez /pers. B/ piekrišanas nekustamo īpašumu atsavināt, dāvināt, izīrēt, iznomāt, mainīt, ieguldīt, ieķīlāt, jebkādā citā veidā apgrūtināt ar lietu un saistību tiesībām. Minētais dod pamatu uzskatīt, ka gazificēto objektu lietojuši abi atbildētāji un labumu, ko sniedz dabasgāze, guvuši abi atbildētāji kopā.

[1.9] Saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu, 1765.panta pirmo un otro daļu, Civilprocesa likuma 195.pantu, prasītājai nosakāmas tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos nokavējuma sešus procentus gadā no kopējās parāda saistību summas.

[1.10] Prasītāja ir AS /Nosaukums B/ saistību un tiesību pārņēmēja, uz kuru pārgāja arī attiecīgā prasījuma tiesība pret atbildētājiem.

Prasītāja ir izveidota, izpildot Enerģētikas likuma grozījumus, kas stājās spēkā 2018.gada 1.janvārī, par sadales sistēmas operatora nodalīšanu no AS /Nosaukums B/ atsevišķā kapitālsabiedrībā ar patstāvīgas juridiskās personas statusu. Ar Uzņēmumu reģistra 2017.gada 1.decembra lēmumu Nr.6-12/168700 tika nolemts ierakstīt komercreģistrā reorganizāciju, nodalot daļu mantas no komercsabiedrības AS /Nosaukums B/, izveidojot komercsabiedrību AS /Nosaukums A/. Atbilstoši AS /Nosaukums B/ 2017.gada 15.augusta sadalīšanas lēmumam Nr.1 reorganizācijas rezultātā 2017.gada 22.novembrī tika nodibināts AS /Nosaukums B/ meitas uzņēmums AS /Nosaukums A/.

[1.11] Prasība un tās grozījumi pamatoti ar minētiem apstākļiem un Civillikuma 863., 864., 927., 1036., 1587., 1635., 1672., 1674., 1765.pantu, Noteikumu Nr.78 87., 88., 89., 90.punktu un 97.5.apakšpunktu.

[2] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2023.gada 12.oktobra spriedumu prasība apmierināta daļēji (*1.sējuma 210.-215.lapa*).

Tiesa nosprieda: piedzīt no /pers. A/ par labu AS /Nosaukums A/ zaudējumu kompensāciju 2150,84 EUR, ekspertīzes izdevumus 90,75 EUR, izdevumus par ieskatīšanos Iedzīvotāju reģistrā 2 EUR, izdevumus par ieskatīšanos zemesgrāmatā 3,50 EUR, izdevumus par ieskatīšanos Kadastra informācijas sistēmā 1 EUR, pasta izdevumus 1,71 EUR, izdevumu advokāta palīdzības samaksai 674,94 EUR, valsts nodevu 324,63 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,57 EUR, izdevumus par ekspertīzes veikšanu 555,82 EUR, kopā 3813,76 EUR; noteikt AS /Nosaukums A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. A/ likumiskos sešus procentus gadā no visas ar spriedumu piedzītās un neatmaksātās summas 3813,76 EUR, par laiku no šī sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai); noraidīt pilnībā prasību pret /pers. B/; piedzīt no AS /Nosaukums A/ par labu /pers. B/ ar lietas vešanu saistītos izdevumus 800 EUR; noteikt /pers. B/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no AS /Nosaukums A/ likumiskos sešus procentus gadā no visas ar spriedumu piedzītās un neatmaksātās summas 800 EUR par laiku no šī sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei; piedzīt no /pers. A/ valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,52 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[2.1] AS /Nosaukums A/ ir AS /Nosaukums B/ saistību un tiesību pārņēmēja, uz kuru pārgājušas arī saistības un pienākumi attiecībā pret atbildētājiem.

Starp /Nosaukums B/ kā piegādātāju un /pers. A/ kā lietotāju 2008.gada 26.februārī noslēgts līgums par dabasgāzes piegādi gazificētajā objektā. Dabasgāzes uzskaitei izmantots dabasgāzes patēriņa mēraparāts Actaris Nr.22728105, kas noplombēts ar plombu Nr.5199427. Prasītāja 2021.gada 31.martā veica mēraparāta demontāžu, par ko sagatavots akts, un drošības maisā ievietotais demontētais mēraparāts nodots pārbaudei SIA /Nosaukums C/.

2021.gada 1.aprīlī eksperts /pers. C/ sniedza eksperta atzinumu, no kura izriet, ka uz mēraparāta ir pēdas, kas liecina par darbībām iejaukties plombas mehānismā, proti, konstatētas deformācijas pēdas uz plombas korpusa, sveša priekšmeta pēdas uz plombas ieliktņa un zem plombas korpusa.

[2.2] Prasība sākotnēji pamatota ar Noteikumu Nr.78 88.punktu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2021.gada 12.augustam*), 89.punktu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020.gada 24.janvārim*) 90.punktu.

Satversmes tiesa ar spriedumu lietā Nr.2021-03-03 atzina Noteikumu Nr.78 88.punktu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2021.gada 12.augustam*) un 89.punktu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020.gada 24.janvārim*), 88. un 89.punktu (*redakcijā, kas bija spēkā no 2020.gada 25.janvāra līdz 2021.gada 12.augustam, un spēkā esošajā redakcijā*) un 89.1 punktu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2021.gada 12.augustam*) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105.pantam un Enerģētikas likuma 107.panta septītajai daļai un attiecībā uz personām, kurām tas piemērots vai būtu jāpiemēro tiesā, par spēkā neesošu no izdošanas brīža.

Ar Ministru kabineta 2021.gada 10.augusta noteikumiem Nr.515 svītrots Noteikumu Nr.78 90.punkts.

Izskatāmais strīds ir izšķirams saskaņā ar Enerģētikas likuma 107.panta septīto daļu (*spēkā līdz 2023.gada 30.aprīlim*), Noteikumu Nr.78 97.3 un 97.5.apakšpunktu un starp pusēm noslēgto piegādes līgumu un Civillikuma noteikumiem.

[2.3] /pers. A/ ir atzīstams par lietotāju Noteikumu Nr.78 un Enerģētikas likuma izpratnē un ir atbildīgs par mēraparāta un plombas saglabāšanu un korektu patērēto dabasgāzes daudzumu. Nav ziņu, ka 2008.gada 26.februārī noslēgtais līgums par dabasgāzes piegādi gazificētajā objektā ir izbeigts.

[2.3.1] Minēto tiesību normu izpratnē pienākums samaksāt komersantam par patērēto dabasgāzi un samaksāt kompensāciju ir saistāms ar dabasgāzes lietotāja rīcību, kuras rezultātā tiek samazināta patērētās dabasgāzes apjoma uzskaite vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas. Šāds regulējums noteikts ar mērķi nodrošināt dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta un plombu saglabāšanu, nodrošinot faktiski patērētās dabasgāzes precīzu uzskaiti, līdz ar to arī atbilstošus norēķinus par patērēto dabasgāzi.

Noteikumu Nr.78 146.punkta otrais teikums noteic, ka jebkurai personai ir aizliegts ietekmēt komercuzskaites mēraparāta darbību. Savukārt līguma 2.1.5.punkts paredz lietotāja pienākumu nodrošināt skaitītāja un plombu saglabāšanu.

No Noteikumu 78 2.27. un 97.5.apakšpunkta satura un mērķa izriet, ka dabasgāzes lietotāja atbildība iestājas, ja konstatētas mērķtiecīgas darbības nolūkā iejaukties mēraparātā un pastāvējusi iespēja dabasgāzi lietot, apejot uzskaiti. Nav svarīgi, kura persona ir

bojājusi komercuzskaites mēraparātu un tā plombu vai veikusi citas darbības. Prasītājai kā sistēmas operatoram jāpierāda iejaukšanās fakts gāzes uzskaites mehānismā (*sk. Senāta 2022.gada 2.marta sprieduma lietā Nr.SKC-280/2022 10.1.punktu*).

[2.3.2] Konkrētajā gadījumā šāds fakts ir pierādīts ar 2021.gada 1.aprīļa /pers. C/ eksperta atzinumu, proti, uz mēraparāta ir konstatētas pēdas, kas liecina par darbībām iejaukties plombas mehānismā (deformācijas pēdas uz plombas korpusa, sveša priekšmeta pēdas uz plombas ieliktņa). Tas izriet arī no Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2022.gada 20.decembrī veiktās ekspertīzes eksperta atzinuma.

Ekspertu atzinumi pierāda, ka lietotājs /pers. A/ nav nodrošinājis gazificētajā objektā uzstādītā mēraparāta pirmreizējās verificēšanas plombas saglabāšanu, kā rezultātā ir pastāvējusi iespēja dabasgāzi lietot, apejot uzskaiti, jo nav šaubu par to, ka mēraparāta ražotāja verifikācijas plombas bojājumi dod iespēju ietekmēt tā dabasgāzes patēriņa uzskaites mehānismu. Jebkāda veida iejaukšanās šādā ierīcē viennozīmīgi norāda uz to, ka pastāv risks, ka dabasgāzes patēriņa apjoms netiek uzskaitīts.

[2.3.3] Atbildētājs /pers. A/ nespēja izskaidrot plombas bojājumu rašanos, kā arī netika pierādīts, ka plombas bojājumi radušies uzstādot mēraparātu vai veiktās ekspertīzes laikā.

[2.4] Prasībā lūgts piedzīt zaudējumus solidāri no abiem atbildētājiem /pers. A/ un /pers. B/ (*Civillikuma 1672., 1674.pants*).

Tā kā lietā nav pierādījumi tam, ka /pers. B/ būtu uzņēmies solidāras saistības pret prasītāju saskaņā ar Civillikuma 1672.pantā izvirzītajiem nosacījumiem, nav konstatēts, ka /pers. A/ no līguma izrietošās saistības būtu nodotas /pers. B/, nav pamata atbildētāju atzīšanai par solidāri saistītiem Civillikuma 1672.?1674.panta izpratnē. Saskaņā ar Civillikuma 1587.panta noteikumiem un speciālo tiesisko regulējumu (*Noteikumu Nr.78 97.3., 97.4.apakšpunkts*) atbildība par līguma noteikumu pārkāpumu ir jāuzņemas /pers. A/. Zemesgrāmatā nostiprinātais aizliegums /pers. B/ bez /pers. A/ piekrišanas gazificēto objektu atsavināt un apgrūtināt nav pamats solidārai piedziņai un prasība pret /pers. B/ ir noraidāma pilnībā.

[2.5] Prasītāja zaudējumus 9186,30 EUR aprēķinājusi par laika periodu no 2011.gada 1.aprīļa līdz 2017.gada 31.oktobrim.

[2.5.1] Ņemot vērā Satversmes tiesas ar spriedumu lietā Nr.2021-03-03 atzīto (*sk. šā sprieduma 2.2.punktu*), dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpuma tiesiskās sekas speciāls tiesiskais regulējums šobrīd nenosaka, tādēļ ir piemērojams vispārīgais civiltiesību regulējums attiecībā uz prettiesiskiem tiesību aizskārumiem, kas ietverts Civillikumā (*sk. sprieduma lietā Nr.2021-03-03 27.punktu*).

Vispārējās jurisdikcijas tiesai, pārbaudot pušu iesniegtos pierādījumus un sniegtos paskaidrojumus, jānoskaidro apstākļi par patērētās dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos vai analogā situācijā līdzīgā laikposmā un jāattiecina tie uz līdzīgo konstatēto pārkāpuma laika posmu (*sk. Satversmes tiesas 2020.gada 28.septembra sprieduma lietā Nr.2019?37?0103 29.1., 29.3. un 30.3.punktu*).

Patēriņu atbilstoši minētajai metodei iespējams noteikt, ja prasītājs iesniedz vēsturiskos datus par pārkāpēja dabasgāzes patēriņu objektā, lai varētu salīdzināt patēriņu līdzīgos apstākļos pirms pārkāpuma (*sk. Senāta 2022.gada 31.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-133/2022 9.2.1.punktu*).

[2.5.2] Lai noteiktu patērētās dabasgāzes daudzumu pēc līdzīga perioda patēriņa metodes, prasītāja analizēja dabasgāzes patēriņu gazificētajā objektā laikā no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 31.oktobrim (salīdzinošais periods), secinot, ka dabasgāze bez atbilstošas uzskaites lietota visā zaudējumu periodā (kopējais uzskaitītais patēriņš 0 m^3). Salīdzinošajā periodā patēriņš bija 295 m^3 mēnesī, tātad izlietotajai dabasgāzei zaudējumu periodā bija jābūt 23 305 m^3, kura naudas izteiksmē ir 14 284,17 EUR, no kuriem prasītāja lūdz piedzīt 9186,30 EUR.

Atbildētāji iebilst, norādot, ka gazificētais objekts prasītājas aprēķinātajā zaudējumu periodā nebija apdzīvots un tajā netika patērēti resursi tā apsildei. Kā pierādījumu atbildētāji iesniedza elektroenerģijas maksājumu pārskatu un pārskatu par gazificētajā objektā laikā no 2015.gada līdz 2022.gada 31.oktobrim patērēto elektrību.

[2.5.3] Ņemot vērā loģiskos apsvērumus, ka pirms ēkas ekspluatācijas ilgstošā celtniecības procesā dabasgāzes patēriņš var būt mazāks nekā pēc tam, kad uzsākta ēkas apdzīvošana, nosakot no atbildētāja piedzenamo zaudējumu apmēru jeb patērētās dabasgāzes daudzumu, jāņem vērā Noteikumu Nr.78 90.2.apakšpunkts (*spēkā līdz 2021.gada 12.augustam*), kas noteica, ka parāda aprēķina periods ir aprobežojams ar gadu.

Bojātā mēraparāta maiņa notika 2021.gada martā. Nosakot no atbildētāja piedzenamo zaudējumu apmēru, par pamatu ņemams pārrēķins par laiku no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 31.oktobrim, kad vidējais dabasgāzes patēriņš mēnesī bija 295 m^3. Sareizinot šo apjomu ar 12 mēnešiem un, piemērojot pārrēķinā iekļautās izmaksas, secināms, ka no atbildētāja /pers. A/ piedzenama zaudējumu kompensācija 2150,84 EUR, kas pēc savas juridiskās dabas pielīdzināma līgumsodam, kuru atbildētājs atbilstoši līguma 4.1.punktam apņēmās maksāt par mēraparāta bojājumiem.

[2.6] Pamatojoties uz Noteikumu Nr.78 13.punktu, 97.5. un 148.1.apakšpunktu, no atbildētāja /pers. A/ piedzenami ekspertīzes izdevumi 90,75 EUR un zaudējumi, ko veido izdevumi par ieskatīšanos Iedzīvotāju reģistrā 2 EUR, izdevumi par ieskatīšanos zemesgrāmatā 3,50 EUR, izdevumi par ieskatīšanos Kadastra informācijas sistēmā 1 EUR, pasta izdevumi 1,71 EUR, kopā 98,96 EUR.

[2.7] Prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētāja /pers. A/ likumiskos sešus procentus gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, vienlaikus nosakot, ka to pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis piedzītās summas lielumu (*Civilprocesa likuma 195.pants, Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 2021.gada 15.decembra lēmums, Senāta 2016.gada 29.janvāra lēmums lietā Nr.SKC-0133/2160*).

[3] Par šo spriedumu daļā, ar kuru prasība noraidīta, apelācijas sūdzību (*1.sējuma 219.-225.lapa*) iesniegusi prasītāja AS /Nosaukums A/ (*pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Andris Rukmanis*), lūdzot:

1) piedzīt solidāri no atbildētājiem par labu prasītājai 9285,26 EUR, ko veido zaudējumi 9186,30 EUR un izdevumi 98,96 EUR;

2) noteikt prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās summas;

3) piedzīt solidāri no atbildētājiem par labu prasītājai tiesāšanās izdevumus.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[3.1] Pirmās instances tiesa nepamatoti ierobežojusi atbildētāja nodarīto zaudējumu periodu.

[3.1.1] Ņemot vērā Satversmes tiesas 2021.gada 14.oktobra spriedumā lietā Nr.2021-03-03 un 2020.gada 28.septembra sprieduma lietā Nr.2019-37-0103 29.1.1.punktā, Senāta 2022.gada 31.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-133/2022 paustās atziņas, Civilprocesa likuma 5.panta piektajā un sestajā daļā noteikto, prasītāja sagatavoja dabasgāzes patēriņa pārskatu gazificētajā objektā, no kura redzams, ka pastāv periodi, kad dabasgāze gazificētajā objektā nav uzskaitīta, tā it kā vispār nav patērēta. Šādi periodi konstatējami

jau no mēraparāta uzstādīšanas brīža, tas ir, no 2008.gada 26.septembra līdz 30.septembrim, no 2010.gada 30.septembra līdz 2017.gada 31.oktobrim.

Tā kā perioda, par kuru tiek aprēķināti prasītājai nodarītie zaudējumi, sākums nevar pārsniegt 10 gadus no mēraparāta demontāžas brīža, tad periods, kad atbildētājs lietojis dabasgāzi bez tās uzskaites, tika noteikts no 2011.gada 1.aprīļa līdz 2017.gada 31.oktobrim. Dabasgāzes patēriņa iztrūkums šajā periodā salīdzināts ar vēsturisko patēriņa periodu no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 31.oktobrim, kurā vidējais dabasgāzes patēriņš mēnesī bija 295 m^3.

[3.1.2] Tiesa nepareizi piemēroja Noteikumu Nr.78 90.2.apakšpunktu (*spēkā līdz 2021.gada 12.augustam*) neņemot vērā, ka tas bija spēkā laikā, kad spēkā bija šo noteikumu 88. un 89.punkts, kurus Satversmes tiesa atzina par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105.pantam un Enerģētikas likuma 107.panta septītajai daļai.

Pēc Satversmes tiesas spriedumā noteiktā, nepastāv speciālais privāttiesisko attiecību tiesiskais regulējums un ir piemērojams vispārīgais civiltiesību regulējums attiecībā uz prettiesiskiem tiesību aizskārumiem, kas ietverts Civillikumā, un zaudējumu aprēķins veicams atbilstoši Civillikuma 1779.pantam – par nodarītajiem zaudējumiem pilnā apmērā.

[3.1.3] Tiesa gada termiņa ierobežojumu zaudējumu aprēķinam nepamatoti saista ar atbildētāju apgalvojumu, ka laikā no 2007.gada līdz 2020.gada otrajai pusei gazificētais objekts nebija apdzīvots, netika veikti arī iekšējie apdares darbi, jo nebija līdzekļu, neapdzīvota māja netika apkurināta.

Analizējot atbildētāja iesniegto pārskatu par elektroenerģijas patēriņu gazificētajā objektā laikā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 31.oktobrim un maksājumu pārskatu, secināms, ka stabils elektroenerģijas patēriņš novērojams tikai sākot ar 2020.gada 1.jūniju, bet iepriekšējos periodos, pēc 2017.gada 31.oktobra, ir periodi, kad atbildētājs norādījis patēriņu "0", taču tai pat laikā dabasgāzes patēriņš gazificētajā objektā ir bijis. No maksājumu pārskata redzams, ka laikā no 2011.gada 1.aprīļa līdz 2014.gada 31.decembrim, kad gazificētajā objektā it kā nav bijis dabasgāzes patēriņš, elektroenerģijas patēriņš ir bijis. Tādējādi minētie pierādījumi nav vērtējami kā saskanīgi ar atbildētāju norādīto, ka zaudējumu periodā no 2011.gada 1.aprīļa līdz 2017.gada 31.oktobrim gazificētais objekts netika apdzīvots un remontēts.

No prasītājas iesniegtā dabasgāzes patēriņa pārskata redzams, ka dabasgāzes patēriņš gazificētajā objektā ir bijis pirms norādītā zaudējumu perioda, gan arī pēc tā, pirms atbildētāju norādītā laika, kad it kā uzsākta objekta apdzīvošana, tas ir, pirms 2020.gada otras puses.

[3.2] Dabasgāzes nepatērēšana saistībā ar gazificētā objekta neapdzīvošanu neizskaidro mēraparāta plombas bojājumus.

Mēraparāta plombas bojājumi, ko apstiprina eksperta /pers. C/ 2021.gada 1.aprīļa atzinums un Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2022.gada 20.decembrī veiktās ekspertīzes eksperta atzinums, kopsakarā ar dabasgāzes patēriņa pārskatā redzamo dabasgāzes nepatērēšanu visā zaudējumu periodā liecina par iejaukšanos mēraparāta darbībā, patērējot dabasgāzi gazificētajā objektā, bet neuzskaitot to.

Ņemot vērā minēto, no atbildētājiem piedzenami zaudējumi atbilstoši prasītājas iesniegtajam zaudējumu aprēķinam – 9186,30 EUR, tas ir, papildus ar spriedumu noteiktajiem zaudējumiem 2150,84 EUR no atbildētājiem piedzenami arī zaudējumi 7035,46 EUR.

[3.3] Nepareizs ir tiesas secinājums par solidāru saistību nepastāvēšanu.

Saskaņā ar ierakstiem Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/, /pers. B/ kopš 2009.gada 28.maija ir gazificētā objekta īpašnieks, pamatojoties uz 2007.gada 7.maija un 2007.gada 8.maija pirkuma līgumu. /pers. A/ ir nostiprināta nekustamā īpašuma lietojuma tiesība līdz mūža galam.

Minētais liecina, ka gazificēto objektu zaudējumu periodā lietojuši abi atbildētāji un labumu, ko sniedz dabasgāze, guvuši abi atbildētāji kopā, kas dod pamatu prasīt no abiem atbildētājiem solidāru atbildību (*Civillikuma 1674.pants*). Proti, abu atbildētāju izpildījuma priekšmets – rīkoties un ievērot Noteikumu Nr.78 normas, ir nedalāms (*Civillikuma 863.pants*).

Sabojājot mēraparāta plombu un patērējot dabasgāzi bez uzskaites un samaksas, atbildētāji veica neatļautu darbību Civillikuma 1635.panta izpratnē.

Senāta Civillietu departaments 2021.gada 12.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC?191/2021 paudis atziņu, ka uz Civillikuma 1635.pantā paredzēto civiltiesisko atbildības gadījumu (deliktu) ir attiecināmi šā likuma 1675.panta noteikumi par solidāro atbildību. Gadījumā, ja vairākas darbības varēja vienlaikus radīt konkrētu kaitējumu, bet nav iespējams noskaidrot, tieši kura darbība to radīja, atbildība uzliekama visu prettiesisko darbību veicējiem solidāri.

Tā kā abi atbildētāji varēja vienlaikus radīt prasītājai kaitējumu, veicot neatļautu darbību Civillikuma 1635.panta izpratnē, secināms, ka abiem atbildētājiem iestājas solidāra atbildība par zaudējumu nodarīšanu prasītājai, patērējot dabasgāzi gazificētajā objektā bez uzskaites un samaksas.

[4] Par šo spriedumu daļā, ar kuru apmierināta prasība, pretapelācijas sūdzību iesniedzis atbildētājs /pers. A/ (*pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Jānis Zaķis*), lūdzot pilnībā noraidīt AS /Nosaukums A/ prasību par zaudējumu piedziņu (*1.sējuma 238.? 242.lapa*).

Pretapelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[4.1] Nekustamais īpašums ilglaicīgi nebija apdzīvots, remonta iekšdarbi bija apturēti un īpašums bija iekonservēts, dabasgāze īpašuma apsildei netika patērēta. Iebildumu pamatošanai tika iesniegti gazificētā objekta fotoattēli 2014.gada augustā un 2023.gada aprīlī, kuru uzņēma kompānija /Nosaukums G/, veidojot ielu kartes, pārskats par īpašumā patērēto elektrību no 2015.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 31.oktobrim u n 2014.gada 6.novembra akts par skaitītāja maiņu, kontroli, pārplombēšanu, atvienošanu, noņemšanu, pievienošanu un/vai gāzes iekārtu pievienošanu, atvienošanu.

Tiesa spriedumā norādīja uz elektroenerģijas pārskatu, to nevērtējot un nekādus secinājumus attiecībā uz šī pierādījuma pierādošajiem faktiem neizsakot. Par fotoattēlu autentiskumu šaubas nav izteiktas, tie pierāda objektīvus apstākļus, ka māja minētajā laikā nebija apdzīvota un nebija pazīmju par aktīviem remontdarbiem, ap īpašumu bija gara nepļauta zāle un pie pašas mājas sienas vairākus gadus auguši koki. Līdz ar to nepastāvēja vajadzība lietot dabasgāzi un ilglaicīgi dabasgāzes uzskaite bija "0", tas nav saistīts ar prettiesiskas dabasgāzes lietošanu bez uzskaites.

Tiesa nav vērtējusi 2014.gada 6.novembra aktu par skaitītāja (mēraparāta) maiņu, kontroli, pārplombēšanu, atvienošanu, noņemšanu, pievienošanu un/vai gāzes iekārtu pievienošanu, atvienošanu. Akta piezīmēs ir norādīts, ka: "Māja nav apdzīvota (nav pabeigta)", kas apliecina īpašuma neapdzīvošanas faktu.

[4.2] Ņemot vērā, ka, konstatējot mēraparāta plombas bojāšanas faktu, atbildētājs /pers. A/ ir pierādījis, ka pastāvējuši apstākļi,

kuros dabasgāzes lietošana vispār nenotika, kamdēļ nepastāv pamats secinājumam, ka atbildētājs lietojis dabasgāzi bez uzskaites. Tas liedz prasītājai tiesību saņemt zaudējumu kompensāciju par neuzskaitītas dabasgāzes patērēšanu. Apgalvojums, ka arī neapdzīvota māja ir apsildāma, ir prasītāja pieņēmums, nevis pierādīts apstāklis.

[5] Atbildētāji/pers. A/ un /pers. B/ (*pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Jānis Zaķis*) iesnieguši rakstveida paskaidrojumu par prasītājas apelācijas sūdzību, lūdzot pilnībā noraidīt prasību (*1.sējuma 246.-252.lapa*).

Paskaidrojumā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Lai rastos tiesisks pamats zaudējumu piedziņai, tajā skaitā par visu prasītājas aprēķināto zaudējumu periodu, ir jākonstatē, ka atbildētājiem pastāvēja objektīva nepieciešamība lietot dabasgāzi, un zaudējumu aprēķinu periodā ir bijuši līdzīgi apstākļi, kādi pastāvēja salīdzinošajā periodā (no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 31.oktobrim).

[5.2] Atbildētāju ieskatā minētie apstākļi nav bijuši līdzīgi, jo ilgstošā laika posmā nekustamais īpašums netika apdzīvots un dabasgāze netika patērēta. Kā pamatojumu saviem apgalvojumiem atbildētāji iesniedza attiecīgus pierādījumus (*sk. šā sprieduma 4.1.punktu*).

Fotoattēlos, kuri uzņemti 2014.gadā, redzams, ka māja ir neapdzīvota, bet fotoattēli, kuri uzņemti 2023.gadā, uzskatāmi parāda atšķirību starp apdzīvotu un neapdzīvotu māju.

Nepamatots ir prasītājas apgalvojums, ka kritiski vērtējami atbildētāju iesniegtie pierādījumi par elektroenerģijas patēriņu, ka elektroenerģijas skaitītāja rādījumi var nebūt ticami. No maksājumu pārskata redzams, ka no 2010.gada 1.decembra līdz 2011.gada maijam iztērētas 655 kWh, kas ietver četrus mēnešus pirms prasītājas zaudējumu aprēķina perioda sākuma. Lielāks patēriņš bijis arī 2012.gada februārī un 2013.gada martā. Laika periodā no 2010.gada 1.decembra līdz 2014.gada 31.decembrim, tas ir 48 mēnešu periodā, kopumā patērētas 1930 kWh jeb vidēji 40,21 kWh mēnesī. Šāds elektrības patēriņš ir pārāk mazs 260 m^2 lielai mājai. Pēc remontdarbu pabeigšanas, sākot ar 2020.gada otro pusi līdz 2022.gadam (ieskaitot), elektroenerģijas patēriņš vidēji ir ap 400 kWh mēnesī. Arī pārskats par patērēto elektrību no 2015.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 31.oktobrim apliecina, ka prasītājas aprēķinātā zaudējumu periodā, elektrības patēriņš īpašumā nebija.

Nekustamā īpašuma neapdzīvošanas faktu pierāda arī 2014.gada 6.novembra aktā norādītais, ka māja nav apdzīvota.

[5.3] Prasītājai nespējot pierādīt sava viedokļa pamatotību, tiesai ir jāvērtē vai prasība un tajā iekļautais zaudējumu aprēķins ir pamatots.

Absurds ir pieņēmums, ka zaudējumu aprēķinu periodā, kad māja netika apdzīvota, dabasgāzes patēriņš ir bijis tāds pats kā salīdzinošajā periodā, kad māja tika apdzīvota un dabasgāze tika tērēta gan apkurei, gan karstā ūdens ieguvei, gan ēdiena gatavošanai. Minētie apstākļi ir atšķirīgi un būtiski ietekmē patērētās dabasgāzes daudzumu. Līdz ar to prasītāja nav izpildījusi Satversmes tiesas 2020.gada 28.septembra spriedumā lietā Nr.2019-37-0103 un Senāta 2022.gada 31.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-133/2022 minētos priekšnoteikumus zaudējumu pamatošanai ar līdzīgu dabasgāzes patēriņu citā periodā pie nosacījuma, ka salīdzinošie apstākļi ir līdzīgi.

[5.4] Prasītājas uz loģikas likumiem pamatotais secinājums, ka gazificētam objektam netiktu pieprasīts dabasgāzes pieslēgums, ja gazificēto objektu nebūtu plānots apkurināt, ir pretrunā ar starp pusēm noslēgto dabasgāzes piegādes līgumu un gāzes patēriņa pārskatu, no kura ir redzams, ka līdz 2010.gada 30.septembra objektā tika patērēta dabasgāze. Tātad pirms remonta uzsākšanas mājai dabasgāze tika lietota. Laikā, kad māju neapdzīvoja, ūdens no apkures sistēmas tika iztecināts, lai salā tas nesasaltu un nenodarītu bojājumus apkures caurulēm, kas vienlaicīgi padarīja neiespējamu apkures sistēmu lietot.

[5.5] Prasītājas secinājumi par atbildētāju solidāru atbildību par zaudējumu nodarīšanu ir nepamatoti.

Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumus regulē Noteikumi Nr.78, kas izdoti saskaņā ar Enerģētikas likuma $107.^1$ panta trešo un piekto daļu un 109.panta ceturto daļu. Atbilstoši Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta sestās daļas 2.punktam, ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiska spēka vispārējo un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma. Civillikums un Enerģētikas likums ir vienāda juridiska spēka tiesību normas, kā rezultātā Noteikumu Nr.78 tiesību normas ir speciālās tiesību normas dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumu piemērošanā attiecībā pret Civillikumu.

Starp prasītāju un atbildētāju /pers. A/ 2008.gada 26.februārī noslēgtais līgums joprojām ir spēkā un atbilstoši Noteikumu Nr.78 100.6.apakšpunktam atbildību par norēķiniem par gazificētajā objektā patērēto dabasgāzi un sistēmas pakalpojumiem, kā arī citu šajos noteikumos minēto pienākumu izpildi uzņemas vienpersoniski lietotājs, ar kuru ir noslēgts līgums. Civillikuma vispārējais regulējums šajā gadījumā nav piemērojams.

[5.6] Nav pierādīts, ka atbildētājs /pers. B/ ir lietojis gāzi un saņēmis labumu no tās lietošanas. Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs B/ noraksts un Fizisko personu reģistra personas datu izdruka apliecina, ka /pers. B/ 2005.gada 1.martā ir iegādājies un kopš 1996.gada 1.novembra dzīvo citā īpašumā - dzīvokļa īpašumā Nr./numurs C/ /adrese B/. Atbildētājs/pers. B/ par gazificētā objekta īpašnieku kļuva /pers. A/ veselības problēmu dēļ.

[6] Tiesas sēdē prasītājas AS /Nosaukums A/ pārstāvis zvērināts advokāts Andris Rukmanis uzturēja prasību un apelācijas sūdzību, bet pretapelācijas sūdzību neatzina. Paskaidroja, ka apelācijas sūdzība satur divus galvenos argumentus, proti, tiesa nepamatoti ir piemērojusi viena gada aprobežojumu aprēķinam, otrs – nav piemērota solidārā atbildība. Viena gada periods bija noteikts Noteikumu Nr.78 90.2.punktā, kas piemērojams kopsakarā ar Noteikumu Nr.78 punktiem, kuri ar Satversmes tiesas 2021.gada 14.oktobrī pieņemto nolēmumu tika atzīti par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105.pantam un Enerģētikas likuma 107.panta septītajai daļai. Izslēdzot aprēķina metodiku, šis punkts nav piemērojams. Solidārā atbildība nodibinās, kad izpildījuma priekšmets ir nedalāms. Abi atbildētāji (īpašnieks un lietotājs) varēja rīkoties atbilstoši Noteikumu Nr.78 normām nedalāmi - baudīt labumu no gāzes padeves, no gāzes apkures. Atbildētāji apgalvo, ka objekts nav bijis apdzīvots līdz 2020.gada otrajai pusei, tomēr gāzes patēriņš ir bijis no 2017.gada 31.oktobra. Tātad atbildētāju apgalvojums nav patiess. Apkure objektam ir nepieciešama, neskatoties uz jaunbūves statusu un to, ka tas netiek apdzīvots. No atbildētāju iesniegtajiem fotoattēliem nav redzams, ka objekts – ēka nav apdzīvota. Pārskata periodā elektroenerģijas patēriņa nav vai tas ir ļoti mazs, kas atbilst nelieliem remonta darbiem. Objektā nav notikusi iejaukšanās uzskaites sistēmā, bet ir atvienota plomba, kas rada iespēju gāzes skaitītāju atdalīt no gāzes caurulēm un, pievienojot gāzes padevi pa tiešo, nekādas uzskaites nav un gāzes padeve notiek nekontrolētā apmērā, nemainot gāzes skaitītāja rādījumus. Atzīme 2014.gada 6.novembra aktā, ka māja nav apdzīvota (nav pabeigta), veikta pēc atbildētāja /pers. A/ vārdiem.

Atbildētāju/pers. A/ un /pers. B/ pārstāvis zvērināts advokāts Jānis Zaķis uzturēja pretapelācijas sūdzību, bet prasību un apelācijas sūdzību neatzina. Paskaidroja, ka strīdus situāciju regulē speciālais likums - Enerģētikas likums, uz kura pamata izdoti Noteikumi Nr.78 un 100.6.apakšpunkts nosaka atbildības sadalījumu, solidāra atbildība saskaņā ar vispārējo regulējumu Civillikumu neveidojas. /pers. B/

objektā nedzīvo, jo viņam ir cita dzīvesvieta, par ko tiesā iesniegta izziņa. /pers. A/ nav iejaucies dabasgāzes skaitītājā, viņa klātbūtnē arī neviens to nav darījis. Tas jāvērtē kopsakarā ar lietā esošiem rakstveida pierādījumiem - fotogrāfijām un patērētās elektroenerģijas pārskatiem. Objektā apkure nebija vajadzīga, jo ēka netika lietota. Ja tiesa uzskata, ka /pers. A/ kā lietotājs ir atbildīgs par plombas bojāšanu un ir izskatāms jautājums par zaudējumu piedziņu, tad salīdzinošiem apstākļiem ir jābūt līdzīgiem. Šādi apstākļi nav konstatējami. 2017.gada beigās atsākās mājas pabeigšanas darbi un tā tika apdzīvota no 2020.gada. Tas, ka prasītāja uzskata, ka apkure visu laiku tika nodrošināta un māja apkurināta, ir prasītājas viedoklis. No 2014.gada 6.novembra akta par skaitītāja maiņu un kontroli neizriet, ka atzīme "māja nav apdzīvota" izdarīta pēc atbildētāja teiktā.

Motīvu daļa

[7] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, iepazinusies ar civillietas materiāliem, novērtējusi lietas materiālos esošos pierādījumus to kopsakarā, tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība un pretapelācijas sūdzība nav pamatotas, prasība ir daļēji apmierināma.

[8] Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā. Lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā nosaka prasības pieteikums, pirmās instances tiesas spriedums un apelācijas sūdzība.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā. Lietā nav strīda par šādiem pušu norādītiem un tiesas konstatētiem faktiem.

[9.1] No Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs A/redzams, ka nekustamais īpašums /adrese A/, kadastra numurs /numurs D/, piederēja /pers. A/, kura īpašuma tiesība zemesgrāmatā uz zemes īpašumu nostiprināta 2004.gada 31.augustā, uz jaunbūvi - 2007.gada 24.aprīlī.

2009.gada 28.maijā īpašuma tiesība uz nekustamo īpašumu nostiprināta uz /pers. B/ vārda, pamatojoties uz 2007.gada 7.maijā un 8.maijā noslēgtajiem pirkuma līgumiem. /pers. A/ īpašuma tiesība izbeigusies (*1.sējuma 18.-20.lapa*).

[9.2] 2008.gada 26.februārī starp AS /Nosaukums B/ un /pers. A/ noslēgts dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem Nr.73-3186220 adresē /adrese A/ (*1.sējuma 21.-22.lapa*).

2008.gada 26.februārī nekustamajā īpašumā /adrese A/ uzlikts jauns mēraparāts (skaitītājs) Actaris G6 RF1 Nr.22728105 ar rādījumu 00000, uzliekot plombu Nr.5199427, par ko sastādīts akts par dabasgāzes patēriņa skaitītāja uzstādīšanu Nr.35, kuru parakstījis AS /Nosaukums B/ pārstāvis un lietotājs /pers. A/ (*1.sējuma 23.lapa*).

2014.gada 6.novembrī sastādīts akts par skaitītāja kontroli nekustamā īpašumā /adrese A/, norādot, ka gazificētajā objektā ir pievienots skaitītājs G6 RF1 Nr.22728105, rādījums 04277, plomba Nr.5199427, verifikācijas gads 2007, ka māja nav apdzīvota (nav pabeigta). Aktu parakstījis AS /Nosaukums B/ pārstāvis un lietotājs /pers. A/ (*1.sējuma 176.lapa*).

[9.3] 2021.gada 31.martā sastādīts akts par skaitītāja maiņu Nr.1-31/03/21/. Aktā fiksēts, ka gazificētajā objektā noņemts skaitītājs Actaris G6 RF1 Nr.22728105 ar rādījumu 17867 m^3, plomba Nr.5199427 un noņemtais skaitītājs ielikts drošības maisā Nr.CB30891, pievienots jauns skaitītājs BK-G4M Elster Nr.36129964, verifikācijas gads 2017, ar rādījumu 00000, plomba Nr.AN001703. Aktu parakstījis AS /Nosaukums B/ pārstāvis un lietotāja pārstāve /pers. D/ (*1.sējuma 40.lapa*). Noņemtais mēraparāts un plomba nodoti trasoloģiskās ekspertīzes veikšanai.

2021.gada 1.aprīlī eksperts /pers. C/ (sertifikāta Nr.1827030034) sagatavoja eksperta atzinumu par trasoloģiskās ekspertīzes veikšanu Nr.2021-55, kurā secināts, ka uz komercuzskaites mēraparāta uzņēmuma plombas ir pēdas, kas liecina par darbībām iejaukties plombas mehānismā (*1.sējuma 41.-46.lapa*).

Prasītāja 2021.gada 15.jūlijā nosūtīja atbildētājam /pers. A/ pretenziju par izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu samaksu saistībā ar dabasgāzes lietošanas normatīvo aktu pārkāpšanu Nr.21-4/2647, informējot par to, ka ir konstatēta darbību veikšana ar mērķi iejaukties uzņēmuma plombas mehānismā, par ko ir atbildīgs lietotājs, aicinot lietotāju samaksāt par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumu pārrēķinu par dabasgāzes lietošanas normatīvo aktu pārkāpšanu, kā arī atlīdzināt mēraparāta ekspertīzes izdevumus prasītājai līdz 2021.gada 30.jūlijam 9285,26 EUR apmērā (*1.sējuma 48.-49.lapa*).

[9.4] Prasītāja AS /Nosaukums A/ ir AS /Nosaukums B/ saistību un tiesību pārņēmēja, pilntiesīgi pilda dabasgāzes sadales sistēmas operatora funkcijas AS /Nosaukums B/ vietā, uz kuru ir pārgājušas arī saistības un pienākumi attiecībā pret dabasgāzes lietotājiem.

[10] Enerģētikas likuma 107.panta septītā daļa (*zaudēja spēku ar 2023.gada 1.maiju*) noteica, ka kārtību, kādā lietotājiem piegādā dabasgāzi un pārtrauc tās piegādi, dabasgāzes sistēmas drošas lietošanas prasības, [..] sistēmas operatora, lietotāja un gazificētā objekta īpašnieka tiesības un pienākumus dabasgāzes piegādē un lietošanā, kārtību, kādā veicami norēķini par saņemtajiem pakalpojumiem, [..] nosaka Ministru kabinets.

[10.1] Noteikumu Nr.78 146.punkta otrais teikums noteic, ka jebkurai personai ir aizliegts ietekmēt komercuzskaites mēraparāta darbību. Dabasgāzes lietotājam ir pienākums nodrošināt uzstādīto komercuzskaites mēraparātu un plombu saglabāšanu (*Noteikumu Nr.78 97.3.apakšpunkts*). Plomba ir ražotāja, sistēmas operatora vai akreditētas inspicēšanas institūcijas uzstādīts aizsardzības līdzeklis, lai nepieļautu un konstatētu iejaukšanos vai mēģinājumu iejaukties dabasgāzes apgādes sistēmā vai komeruzskaites mēraparātā (*Noteikumu Nr.78 2.27.apakšpunkts*).

Tiesas kolēģija piekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, ka minētais regulējums ir noteikts ar mērķi nodrošināt dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta un plombu saglabāšanu, nodrošinot faktiski patērētās dabasgāzes precīzu uzskaiti, līdz ar to arī atbilstošus norēķinus par patērēto dabasgāzi.

[10.2] Nav apšaubāms, ka pušu tiesiskās attiecības izriet no piegādes līguma (*Civillikuma 2107.pants*). Saskaņā ar līguma 1.1.punktu piegādātājs piegādā un pārdod dabasgāzi lietotājam, bet lietotājs saņem un samaksā par to un izlieto to mājsaimniecības vajadzībām. Nav strīda, ka AS /Nosaukums B/ piegādāja dabasgāzi gazificētajā objektā /adrese B/.

Atbildētājs/pers. A/ līgumu vai kādu no tā punktiem likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējis. Līgumu parakstījis atbildētājs, par ko nav strīda, tātad viņš ir piekritis visiem līguma noteikumiem, sapratis tā saturu, nozīmi un piekritis darījumam (*Civillikuma 1431., 1432.pants*).

Līguma 2.1.punktā atbildētājs (lietotājs) apņēmās norēķināties par saņemto dabasgāzi, ievērot visus drošības noteikumus, kā arī uzņēmās atbildību par gāzes apgādes sistēmu, gāzes izmantošanas iekārtas un aparatūru tehnisko stāvokli, tostarp nodrošināt uzstādītā skaitītāja un plombu saglabāšanu (plombas drīkst noņemt tikai piegādātājs), kā arī 24 stundu laikā ziņot piegādātājam par skaitītāja bojājumiem, bojātām, norautām skaitītāja vai gāzesvada plombām (*sk. līguma 2.1.4., 2.1.5.punktu*).

Savukārt līguma 3.punktā paredzēti piegādātāja pienākumi un tiesības, tajā skaitā kontrolēt gāzes skaitītāja mērījumus, tā tehnisko stāvokli, nomainīt uzstādīto gāzes skaitītāju pret citu, pārtraukt gāzes padevi gadījumos, kad lietotājs ir nelikumīgi lietojis gāzi, sabojājis skaitītāju vai skaitītāja vai gāzes vada plombas (*sk. līguma 3.2.2., 3.2.3.punktu*).

[10.3] Saskaņā ar Noteikumu Nr.78 87.punktu, ja, pārbaudot lietotāja dabasgāzes sistēmu, sadales sistēmas operators konstatē, ka patvaļīgi ierīkots pieslēgums pirms komercuzskaites mēraparāta vai lietotājs dabasgāzi lieto bez komercuzskaites mēraparāta, vai komercuzskaites mēraparāts vai plomba ir bojāta un kādas minētās darbības dēļ ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādījuma lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas, sistēmas operators par konstatēto faktu sastāda aktu.

Lietotājam ir pienākums segt izdevumus, kas saistīti ar sadales sistēmas operatoram nodarīto kaitējumu, tostarp radītajiem zaudējumiem, ja patvaļīgi tika izdarītas izmaiņas dabasgāzes apgādes sistēmā vai tika sabojāta dabasgāzes apgādes sistēma vai komercuzskaites mēraparāts vai tā plomba (*Noteikumu Nr.78 97.5.apakšpunkts*).

Arī līguma 4.1.punkts paredz, ka lietotājam iestājas atbildība gadījumā, ja piegādātājs konstatē tīšus skaitītāja bojājumus, ir bojātas, viltotas vai norautas skaitītāja vai gāzesvada plombas, patvaļīgi pievienotas gāzes iekārtas vai aparatūra vai izdarīti citi pārkāpumi, kuru dēļ ir samazināts gāzes patēriņa lielums vai radīta iespēja gāzi lietot bez maksas.

Tas nozīmē, ka gadījumos, kad lietotājs pārkāpis dabasgāzes piegādes līgumu un viņam bijusi iespēja lietot dabasgāzi bez uzskaites, lietotājam ir pienākums samaksāt par patērēto dabasgāzi. Turklāt, kā izriet no minēto normu satura un mērķa, lietotāja atbildība iestājas, ja konstatētas mērķtiecīgas darbības nolūkā iejaukties gāzes skaitītājā un pastāvējusi iespēja dabasgāzi lietot, apejot uzskaiti. Līdz ar to nav svarīgi, kura persona ir bojājusi dabasgāzes patēriņa skaitītāju vai atvērusi verifikācijas plombu vai veikusi citas darbības. Prasītājai kā sistēmas operatoram ir jāpierāda iejaukšanās fakts gāzes uzskaites mehānismā (*sk. Senāta 2022.gada 2.marta sprieduma lietā Nr.SKC-280/2022 10.1.punktu*).

[11] Ņemot vērā iepriekš norādītās normas un līguma 2.1.5.punktu, lai konstatētu lietotāja atbildības iestāšanos, vispirms ir jānoskaidro, vai konkrētās lietas faktiskajos apstākļos ir konstatējams Noteikumu Nr.78 97.5.apakšpunktā noteiktais dabasgāzes lietotāja pienākums segt izdevumus, kas saistīti ar sadales sistēmas operatoram nodarīto kaitējumu, radītājiem zaudējumiem. Proti, vai patvaļīgi ir izdarītas izmaiņas dabasgāzes apgādes sistēmā, vai ir sabojāta dabasgāzes apgādes sistēma vai komercuzskaites mēraparāts vai tā plombas, vai tā rezultātā radīta iespēja dabasgāzi lietot bez uzskaites un secīgi bez maksas.

[11.1] Tiesas kolēģija piekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, ka lietā ir konstatējama prettiesiska iejaukšanās dabasgāzes mēraparāta darbībā (*uz plombas korpusa ir deformācijas pēdas, sveša priekšmeta pēdas uz plombas ieliktņa un zem plombas korpusa, kas liecina, ka ir veiktas darbības, lai iejauktos plombas mehānismā*), kuras rezultātā radīta iespēja lietot dabasgāzi bez maksas (*sk. šā sprieduma 2.3.punktu un tā apakšpunktus*). Šo faktu apliecina lietas materiālos esošie ekspertu atzinumi par trasoloģiskās ekspertīzes veikšanu.

[11.1.1] Kā jau norādīts iepriekš, eksperta /pers. C/ (*sertifikāta Nr.1827030034*) 2021.gada 1.aprīļa atzinumā par trasoloģiskās ekspertīzes veikšanu Nr.2021-55 secināts, ka uz komercuzskaites mēraparāta uzņēmuma plombas ir pēdas, kas liecina par darbībām iejaukties plombas mehānismā (*1.sējuma 41.-46.lapa*).

Lietas izskatīšanas laikā pirmās instances tiesa noteikusi trasoloģisko ekspertīzi mehanoskopisko pēdu izpētei (*1.sējuma 159.-161.lapa*). Valsts tiesu ekspertīžu biroja ekspertes /pers. E/ (sertifikāta Nr./numurs E/) 2022.gada 20.decembra atzinumā Nr.22-1136 (*1.sējuma 172.lapa*) izdarīti secinājumi, kas attiecas uz plombas Nr.5199427 bojājumiem, tajā skaitā norādot, ka:

- plombas auklu atverēs ir iespiedumi, kas radušies, aptuveni perpendikulāri serdeņa centram un nedaudz ieslīpi pret to iespiežot nosacīti neasus, cieta priekšmeta izvirzījumus, tos kustinot un spiežot to galus uz plombas priekšpusi;

- plombas korpusa iekšējā sienā ir iespiedumi, skrāpējumi un uzslāņojumi, kas radušies, pārvietojot serdeni vertikāli, nedaudz ieslīpi uz plombas priekšpusi, stiprinājuma izvirzījumiem iespiežoties korpusa sienā un pārvietojoties uz plombas priekšpusi;

- aizverot plombu – ievietojot serdeni korpusā – plombas iekšpusē, starp serdeņa un plombas virsmām ir iespiesti sīki, dzelteni, serdeņa materiālam vizuāli līdzīgi polimērmateriāla fragmenti;

- atsevišķu plombas serdeņa aizmugures izvirzījumu gali ir bojāti, tiem pārvietojoties gar nosacīti cietu virsmu;

- plombas serdenis ir bijis izņemts, ievadot šaurus cieta priekšmeta izvirzījumus ar nosacīti neasiem galiem plombas auklu atverēs, tos spiežot uz plombas priekšpusi un aizmuguri – deformējot auklu kanālu malas, radot iespiedumus serdeņa vidusdaļā. Serdeni bīdot uz ārpusi (plombas priekšpusi) ar atsevišķiem tā aizmugurējās malas starveida izvirzījumiem, ir radīti iespiedumi, skrāpējumi un uzslāņojumi plombas korpusa iekšējā sienā. Serdeni bīdot atpakaļ plombas korpusā, starp to un korpusa sienu ir iespiesti atsevišķi sīki serdeņa materiāla fragmenti, kas no tā iepriekš atdalīti, radot bojājumus. Esošā plombas aukla nav bojāta, kas liecina, ka plombas aukla ir nomainīta. Tas ietver plombas un auklas atvienošanu un tās atkārtotu uzvietošanu gāzes apgādes sistēmas caurulēm;

- bojājumu rašanās laiku, tai skaitā to, vai plombas bojājumi ir radīti 2010.gadā nav iespējams noteikt, jo bojājumu pazīmju kopums nesatur šādu informāciju. Plombas bojājumu kopums neatbilst plombas sākotnējās uzmontēšanas un noņemšanas laikā veicamo darbību pēdām.

[11.1.2] Tiesas kolēģija konstatē, ka pretapelācijas sūdzībā atbildētājs /pers. A/ nemaz nav apšaubījis ekspertu atzinumus ar tajos izdarītajiem secinājumiem par plombas Nr.5199427 bojājumiem. Līdz ar to arī apelācijas instances tiesai nav pamata apšaubīt ekspertu atzinumos izdarītos secinājumus, kas neapšaubāmi apliecina, ka ir notikusi prettiesiska iejaukšanās gāzes skaitītāja (mēraparāta) darbībā, kuras rezultātā iegūta iespēja lietot dabasgāzi bez uzskaites. Jāņem vērā, ka dabasgāzes patēriņa skaitītāja plomba nodrošina to, ka nav iespējams iejaukties mēraparāta darbībā un patērēt dabasgāzi bez uzskaites, savukārt, atverot plombu (*atvienojot plombu un auklu*) tiek radīta iespēja atvienot dabasgāzes uzskaites mēraparātu no dabasgāzes apgādes sistēmas un rezultātā patērēt dabasgāzi bez jebkādas uzskaites.

[11.2] Faktu, ka iepriekš konstatētā prettiesiskā iejaukšanās dabasgāzes mēraparāta darbībā radīja iespēju dabasgāzi lietot bez maksas, apliecina arī prasītājas iesniegtie pierādījumi par dabasgāzes patēriņu (*1.sējuma 53., 148.lapa*).

Lietā konstatējams, ka gazificētajā objektā dabasgāze netika uzskaitīta periodā no 2008.gada 26.februāra līdz 2008.gada 30.septembrim, un tās patēriņš norādīts 0 m^3. Dabasgāzes patēriņš no 2008.gada 30.septembra līdz 2009.gada 30.septembrim bija 3200 m^3 (*vidēji 267 m^3 mēnesī*), bet periodā no 2009.gada 30.septembra līdz 2010.gada 30.septembrim tas būtiski samazinājās – 1077 m^3 (*vidēji 90 m^3 mēnesī*). Strīdus periodā no 2010.gada 30.septembra līdz 2017.gada 31.oktobrim patēriņš norādīts 0 m^3. Turpmākā periodā no 2017.gada 31.oktobra līdz 2021.gada 30.jūnijam dabasgāzes patēriņš gazificētajā objektā bija: no 2017.gada 31.oktobra līdz 2018.gada 31.oktobrim – 3517 m^3 (*vidēji 293 m^3 mēnesī*), no 2018.gada 31.oktobra līdz 2019.gada 31.oktobrim – 3209 m^3 (*vidēji 267 m^3 mēnesī*), no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 31.oktobrim – 3540 m^3 (*vidēji 295 m^3 mēnesī*), no

2020.gada 31.oktobra līdz 2021.gada 31.martam – 3324 m^3 (*vidēji 665 m^3 mēnesī*).

No minētā secināms, ka laika periodos no 2008.gada 26.februāra līdz 2008.gada 30.septembrim un no 2010.gada 30.septembra līdz pat 2017.gada 31.oktobrim, dabasgāze netika uzskaitīta un tās patēriņš norādīts 0 m^3. Šo faktu apliecina arī 2014.gada 6.novembra akts par skaitītāja kontroli nekustamajā īpašumā, kurā norādītais mēraparāta rādījums 04277 sakrīt ar aprēķinā par dabasgāzes patēriņu norādīto mēraparāta rādījumu uz 2010.gada 30.septembri. Salīdzinot vidējo patēriņu līdz 2009.gada 30.septembrim un turpmākajā periodā līdz 2010.gada 30.septembrim, secināms, ka šajā periodā dabasgāzes patēriņš ir būtiski samazinājies.

Atbildētājs/pers. A/ pretapelācijas sūdzībā nav cēlis iebildumus pret prasītājas aprēķinā norādītajiem dabasgāzes patēriņa apmēriem.

[11.3] Pretapelācijas sūdzībā atbildētājs /pers. A/ savus apgalvojumus par dabasgāzes nepatērēšanu (neuzskaitīšanu) gazificētajā objektā laika periodā no 2010.gada 30.septembra līdz 2017.gada 31.oktobrim saistījis ar apstākli, ka māja laika periodā no 2007.gada līdz 2020.gada otrajai pusei nebija apdzīvota un nebija vajadzība patērēt dabasgāzi īpašuma apsildei.

Savu iebildumu pamatošanai atbildētājs iesniedzis: 1) gazificētā objekta fotoattēlus, kurus 2014.gada augustā un 2023.gada aprīlī uzņēma kompānija /Nosaukums G/, veidojot ielu kartes; 2) objektā patērētās elektroenerģijas pārskatu un maksājumu pārskatu; 3) AS /Nosaukums B/ 2014.gada 6.novembra aktu par skaitītāja kontroli.

Novērtējot atbildētāja /pers. A/ apgalvojumus kopsakarā ar norādītajiem pierādījumiem, tiesas kolēģija tos atzīst par nepamatotiem.

[11.3.1] Tiesas kolēģija piekrīt prasītājas viedoklim, ka atbildētāja iesniegtie gazificētā objekta fotoattēli, kurus 2014.gada augustā un 2023.gada aprīlī uzņēma kompānija /Nosaukums G/, veidojot ielu kartes, neapliecina atbildētāja apgalvoto, ka ēka netika apdzīvota un secīgi dabasgāze īpašuma apsildei netika patērēta.

Apstāklis, ka 2014.gada augustā teritorija ap ēku nav sakopta, aug gara nepļauta zāle, pie pašas mājas sienas ir vairākus gadus auguši koki, neliecina par ēkas neapdzīvošanu un to, ka laika periodā no 2010.gada 30.septembra līdz 2017.gada 31.oktobrim netika patērēta dabasgāze ēkas apkurei.

[11.3.2] Nepamatots ir atbildētāja /pers. A/ apgalvojums, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi gazificētajā objektā patērētās elektroenerģijas pārskatu.

Atbildētājs iesniedzis 2022.gada 21.novembra A S /Nosaukums D/ sagatavotā elektroenerģijas maksājumu pārskata daļu, kas attiecas uz laika periodu no 2010.gada 17.decembra līdz 2014.gada 31.decembrim un izdruku no */tīmekļvietne/* par patērēto elektrību īpašumā /adrese A/ par laika periodu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 31.oktobrim (*1.sējuma 179.-180.lapa*). No pārskatiem izriet, ka laika periodā no 2010.gada decembra līdz 2011.gada maijam elektroenerģijas patēriņš bija 655 kWh (*vidēji 109 kWh mēnesī*), no 2011.gada 1.decembra līdz 2012.gada februārim - 557 kWh (*vidēji 186 kWh mēnesī*), no 2012.gada decembra līdz 2013.gada martam - 588 kWh (*vidēji 147 kWh mēnesī*), no 2013.gada jūlija līdz 2014.gada decembrim tas ir samazinājies – 60 kWh. Sākot no 2015.gada 1.janvāra līdz 2017.gada decembrim elektroenerģijas patēriņš bija ļoti mazs vai nebija vispār, bet 2017.gada decembrī tas bija 472 kWh, 2018.gadā – 1061 kWh (*vidēji 88 kWh mēnesī*), 2019.gadā – 49 kWh, 2020.gadā – 4095 kWh (*vidēji 341 kWh mēnesī*), 2021.gadā – 6891 kWh (*vidēji 574 kWh mēnesī*), 2022.gadā – 3973,42 kWh (*vidēji 331 kWh mēnesī*).

No pārskatiem par patērēto elektroenerģiju un veiktajiem maksājumiem izriet, ka laika periodā no 2010.gada 1.decembra līdz 2014.gada 31.decembrim vidēji mēnesī tika patērēta elektroenerģija 40 kWh mēnesī, savukārt periodā, kad pēc atbildētāju paskaidrotā remontdarbi objektā bija pabeigti, elektroenerģijas patēriņš vidēji bija 400 kWh mēnesī. Minētais apliecina, ka laika periodā no 2010.gada 30.septembra līdz 2017.gada 31.oktobrim ar nelieliem pārtraukumiem gazificētajā objektā tika patērēta elektroenerģija, kas nedod pamatu secinājumam, ka attiecīgajā periodā dabasgāze objektā netika izmantota.

[11.3.3] Atbildētājs iesniedzis AS /Nosaukums B/ 2014.gada 6.novembra aktu par skaitītāja kontroli nekustamā īpašumā /adrese A/, kurā norādīts: "Māja nav apdzīvota (nav pabeigta)", uzskatot, ka aktā fiksētais pierāda īpašuma neapdzīvošanas faktu (*1.sējuma 176.lapa*).

Tiesas kolēģija uzskata, ka aktā norādītais neapliecina, ka ēkas apsildei visā prasītajā periodā netika lietota dabasgāze. Pat tad, ja gazificētais objekts atsevišķos laika periodos netika apdzīvots, tas pats par sevi neapliecina, ka tā apsildei netika lietota dabasgāze.

[11.4] Ņemot vērā iepriekš norādītos pierādījumus un apsvērumus, tiesas kolēģija atzīst, ka tie līdz tiesisku pierādījumu ticamības pakāpei ļauj secināt, ka lietotājam pieļaujot dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpumu un, esot konstatētai prettiesiskai iejaukšanās dabasgāzes mēraparāta darbībā (*uzņēmuma plombas atvēršana, atvienojot plombu un auklu*), tika radīta iespēja atvienot dabasgāzes uzskaites mēraparātu no dabasgāzes apgādes sistēmas un patērēt dabasgāzi bez jebkādas uzskaites, radot zaudējumus prasītājai. Tātad prasītāja kā sistēmas operators ir pierādījusi iejaukšanās faktu gāzes uzskaites mehānismā.

[12] Prasītāja prasību sākotnēji pamatoja ar Noteikumu Nr.78 normām (*87.?90.punkts, 97.5.apakšpunkts*), kas bija spēkā pārkāpuma konstatēšanas laikā, un noteica kārtību, kādā sistēmas operators nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu un veic izlietotās dabasgāzes pārrēķinu, ja sistēmas operators konstatē, ka lietotājs ir pārkāpis šos noteikumus vai līgumu par dabasgāzes piegādi un tāpēc lietotājam ir samazināts uzskaitītās dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas, kā arī līguma 4.1.punktu, aprēķinu veicot pēc diferencētajām patēriņa normām.

[12.1] Satversmes tiesa spriedumā lietā Nr.2021-03-03 atzina Noteikumu Nr.78 88.punktu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2021.gada 12.augustam*) un 89.punktu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020.gada 24.janvārim*) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105.pantam un Enerģētikas likuma 107.panta septītajai daļai un attiecībā uz personām, kurām tas piemērots vai būtu jāpiemēro tiesā, par spēkā neesošu no izdošanas brīža, un Noteikumu Nr.78 88.punktu, 89.punktu (*redakcijā, kas bija spēkā no 2020.gada 25.janvāra līdz 2021.gada 12.augustam, un spēkā esošajā redakcijā*) un $89.^1$ punktu (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2021.gada 12.augustam*) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105.pantam un Enerģētikas likuma 107.panta septītajai daļai un attiecībā uz personām, kurām tas piemērots vai būtu jāpiemēro tiesā, par spēkā neesošu no izdošanas brīža.

Minētajā spriedumā norādīts, ka tādējādi dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpuma tiesiskās sekas vairs nenosaka speciālais tiesiskais regulējums. Taču tas pats par sevi nenozīmē, ka enerģijas lietotājam vairs nebūtu pienākuma atlīdzināt sadales sistēmas operatoram nodarītos zaudējumus. No taisnīguma principa un tā konkretizācijas elementa – ekonomiskās ekvivalences – izriet, ka nav pieļaujama civiltiesisko attiecību dalībnieku iedzīvošanās uz citu šo tiesisko attiecību dalībnieku rēķina, tostarp nav pieļaujama arī enerģijas lietotāja iedzīvošanās uz sadales sistēmas operatora rēķina. Tādēļ enerģijas lietotājam ir pienākums atlīdzināt sadales sistēmas operatoram ar dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpumu nodarītos zaudējumus. Nepastāvot speciālam privāttiesisko attiecību tiesiskajam regulējumam, ir piemērojams vispārīgais civiltiesību regulējums attiecībā uz prettiesiskiem tiesību aizskārumiem,

kas ietverts Civillikumā, Satversmes 105.pants, taisnīguma princips un tā konkretizācijas elements - ekonomiskās ekvivalences princips (*sk. sprieduma lietā Nr.2021-03-03 27.punktu*).

Citā Satversmes tiesas spriedumā lietā Nr.2019-37-0103 atzīts par pamatotu patērētās dabasgāzes daudzumu noteikt, balstoties uz faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos līdzīgā laikposmā.

[13] Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas konstatētie faktiskie un tiesiskie apstākļi, uz kuriem balstīti tiesas secinājumi un argumenti par to, ka konkrētajā gadījumā nav atrodami pamatnosacījumi atbildētāju /pers. A/ un /pers. B/ atzīšanai par solidāri saistītiem Civillikuma 1672.-1674.panta izpratnē un saskaņā ar Civillikuma 1587.panta noteikumiem un speciālo tiesisko regulējumu (Noteikumi Nr.78) atbildība par līguma noteikumu pārkāpumu ir jāuzņemas atbildētājam /pers. A/, ir pareizi un apelācijas instances tiesa pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai šajā daļā.

[13.1] Lietā noskaidrots, ka saskaņā ar ierakstu Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/nekustamais īpašums /adrese A/ piederēja /pers. A/. 2008.gada 26.februārī starp AS /Nosaukums B/ un /pers. A/ tika noslēgts dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem adresē /adrese A/.

2009.gada 28.maijā īpašuma tiesība uz nekustamo īpašumu zemesgrāmatā nostiprināta uz /pers. B/ vārda. /pers. B/ nekad nav slēdzis dabasgāzes piegādes līgumu ar prasītāju un vienīgais spēkā esošais līgums prasītājai ir noslēgts ar /pers. A/, kurš uzņēmies nodrošināt skaitītāja un plombu saglabāšanu (*sk. līguma 2.1.5.punktu*).

[13.2] Saskaņā ar Civillikuma 1672.pantu solidāras saistības nodibina ar likumu, līgumu vai testamentu.

Ar līgumu un testamentu nodibina solidāru saistību tikai tad, kad līdzēji vai testators to tieši noteikuši (*Civillikuma 1673.pants*). Lietā nav pierādījumu par to, ka atbildētājs /pers. B/ ar līgumu ir uzņēmies solidāras saistības pret prasītāju.

Atbilstoši Civillikuma 1674.pantam pēc likuma solidāra saistība nodibinās, kad izpildījuma priekšmets ir nedalāms, proti, kad tas ir vai nu kāda darbība, vai bezdarbība, tāpat arī, kad kāda lieta vairākām personām kopīgi uzticēta glabājumā, patapināta, izīrēta vai ieķīlāta.

Kā pamatoti atzinusi pirmās instances tiesa, apstākļi, ka zemesgrāmatā nostiprināts aizliegums /pers. B/ bez /pers. A/ piekrišanas gazificēto objektu atsavināt un apgrūtināt ar lietu tiesībām, ka gazificēto objektu lietojuši abi atbildētāji un abi kopā guvuši labumu, ko sniedz dabasgāze, nav pamats solidāras saistības nodibināšanai.

[13.3] Nepamatots ir prasītājas apelācijas sūdzībā norādītais apgalvojums par objekta lietotāja un īpašnieka solidāru atbildību (*Civillikuma 1675.pants*), kas balstīts uz Civillikuma 1635.pantu un to, ka nav iespējams noskaidrot, tieši kura darbība ir radījusi konkrētu kaitējumu, kamdēļ atbildība uzliekama visu prettiesisko darbību veicējiem solidāri.

Noteikumu Nr.78 normas ietver speciālu tiesisku regulējumu atlīdzības par izlietoto dabasgāzi noteikšanai dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpuma gadījumā, kas atšķiras no vispārīgā civiltiesību regulējuma.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.78 87.punktu prasītājai kā sistēmas operatoram nav pienākuma noskaidrot, kurš no visiem gazificētā objekta lietotājiem patiesi ir mēģinājis iejaukties vai ir iejaucies gāzes skaitītāja darbībā, jo piemērojamie normatīvie akti, kā arī dabasgāzes piegādes līgums uzliek tieši gāzes lietotājam pienākumu nodrošināt gāzes skaitītāja un tā plombu saglabāšanu, tāpēc prasītājai nav jāpierāda konkrētā gāzes lietotāja mēģinājums iejaukties gāzes skaitītāja darbībā, bet gan fakts, ka šāds mēģinājums vispār ir bijis. Proti, Noteikumos Nr.78 ir noteikts lietotāja atbildības pienākums, neatkarīgi no tā, kurš ir bojājis dabasgāzes patēriņa skaitītāju, un neatkarīgi no tā, vai dabasgāze patiesi ir lietota bez uzskaites, bet pilnīgi pietiekami ir konstatēt, ka bojājums ir noticis un neuzskaitītās dabasgāzes lietošana ir bijusi iespējama (*sk. Senāta 2020.gada 2.marta spriedumu lietā Nr.SKC-280/2022*).

[13.4] Šādos apstākļos apelācijas instances tiesa atzīst, ka prasītājas AS /Nosaukums A/ prasība pret atbildētāju /pers. B/ par zaudējumu piedziņu ir pilnīgi noraidāma.

[14] Prasītāja pirmās instances tiesā, ņemot vērā Satversmes tiesas spriedumā lietā Nr.2021-03-03 un lietā Nr.2019-37-0103 paustās atziņas un saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu, sagatavoja izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu pārrēķinu par laika periodu no 2011.gada 1.aprīļa līdz 2017.gada 31.oktobrim, pamatojoties uz faktiski patērēto dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos līdzīgā laika posmā, proti, no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 31.oktobrim (*vidējais patēriņš mēnesī 295 m^3*), secinot, ka kopējais faktiski izlietotās, bet neuzskaitītās dabasgāzes daudzums laika periodā no 2011.gada 1.aprīļa līdz 2017.gada 31.oktobrim ir 23305 m^3, kas ir 14 284,17 EUR, no kuriem prasītāja lūdz piedzīt 9186,30 EUR.

[14.1] Nav apšaubāms, ka, ņemot vērā iepriekš noskaidroto (*sk. šā sprieduma 11.punktu ar apakšpunktiem*), prasītājai ir tiesisks pamats saņemt aprēķinātās dabasgāzes parādu. Tomēr tiesas kolēģija nepiekrīt prasītājas viedoklim, ka parāds par patērēto, bet neuzskaitīto dabasgāzi, aprēķināms par laika periodu no 2011.gada 1.aprīļa līdz 2017.gada 31.oktobrim.

Satversmes tiesas spriedumā lietā Nr.2019-37-0103 norādīts, ka tiesai katrā gadījumā jāpārbauda, vai iesniegtie dati patiešām atbilst dabasgāzes daudzumam, kas patērēts līdzīgos apstākļos vai analogā situācijā līdzīgā laikposmā. Ja izņēmuma gadījumā energoapgādes komersanta rīcībā ir pierādījumi tam, ka enerģijas lietotājs ir patērējis lielāku dabasgāzes daudzumu, šie pierādījumi ir izmantojami, nosakot patērētās dabasgāzes daudzumu un par to veicamās samaksas apmēru. Norādītais neizslēdz Noteikumu Nr.85 101.punkta piemērošanu, nosakot periodu, par kādu piedzenams parāds, proti, ja nav iespējams precīzi noteikt, no kura laika samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, par perioda sākumu uzskata dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta pēdējās kontroles vai uzstādīšanas laiku (minētais periods nedrīkst būt ilgāks par diviem gadiem) (*sk. sprieduma lietā Nr.2019?37?0103 30.3.punktu*).

Attiecībā uz izskatāmo lietu norādāms, ka prasītājas parāda pārrēķins nav vērtējams kā pierādījums, kas precīzi nosaka laiku, no kura samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas. Nav šaubu, ka aprēķins līdz tiesiskas ticamības pakāpei apstiprina dabasgāzes patēriņa samazinājumu (neuzskaitīšanu), pastāvot parāda aprēķina priekšnoteikumam, taču tas pats par sevi nav pierādījums, kas dod pamatu atzīt, ka iejaukšanās dabasgāzes patēriņa skaitītāja darbībā, kas radīja iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites, ir notikusi tieši 2011.gada 1.aprīlī, turklāt patēriņa samazinājums un tā neesība ir konstatēta laika periodā no 2010.gada 30.septembra līdz 2017.gada 31.oktobrim, nevis konkrētā datumā. Arī Valsts tiesu ekspertīžu biroja ekspertes /pers. E/ 2022.gada 20.decembra atzinumā secināts, ka bojājumu rašanās laiku, tai skaitā to, vai plombas bojājumi ir radīti 2010.gadā, nav iespējams noteikt, jo bojājumu pazīmju kopums nesatur šādu informāciju. Savukārt 2014.gada 6.novembrī AS /Nosaukums B/ pārstāvis, klātesot lietotājam /pers. A/, apsekoja gazificēto objektu un veica skaitītāja kontroli, par ko tika sastādīts akts. Aktā nav norādīts uz kādām konstatētām nepilnībām, pārkāpumiem pievienotā skaitītāja darbībā vai redzamu plombas bojājumu. Prasītāja nav iesniegusi citus pārbaudāmus un novērtējamus pierādījumus, kas liecinātu par kādu precīzu laiku, no kura radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas.

Līdz ar to izskatāmajā lietā attiecīgais periods nosakāms saskaņā ar Noteikumu Nr.78 90.2.apakšpunktu (*spēkā uz pārkāpuma konstatēšanas brīdi un nav atzīts par antikonstitucionālu no tā izdošanas brīža*), kas par perioda sākumu nosaka gadu pirms tika konstatēts šo noteikumu 87.punktā minētais pārkāpums, tas ir, laika periods no 2016.gada 31.oktobra līdz 2017.gada 31.oktobrim, kas atbilst arī prasītājas sākotnēji norādītajam laika periodam.

[14.2] Lietas materiālos atrodas dabasgāzes patēriņa pārskats par laika periodu no 2008.gada 30.septembra līdz 2010.gada 30.septembrim, no 2017.gada 31.oktobra līdz 2021.gada 31.martam, kurā norādīts uzskaitītais dabasgāzes patēriņš par dažādiem atsevišķiem laika periodiem.

Nav apšaubāms, ka dabasgāzes patēriņu objektā ietekmē vairāki faktori, kas, aprēķinot vidējo patēriņu, pietiekami ilgā laika posmā var izlīdzināties. Tādējādi, aprēķinot patērētās un neuzskaitītās dabasgāzes daudzumu, jāņem vērā dabasgāzes daudzums, kas patērēts līdzīgā laika posmā līdzīgos apstākļos.

Laika periods, par kuru jānosaka gāzes patēriņa iespējamais daudzums, ir no 2016.gada 31.oktobra līdz 2017.gada 31.oktobrim (*12 mēneši*), kuros iekļauti mēneši visos gadalaikos, tostarp apkures sezonas mēneši no oktobra līdz aprīlim. Tiesas kolēģija vadās pēc tiem dabasgāzes patēriņa datiem, ko iesniegusi prasītāja – dabasgāzes patēriņa pārskata, kuru atbildētājs /pers. A/ apelācijas sūdzībā nav apstrīdējis.

Laika periods no 2009.gada 30.septembra līdz 2010.gada 30.septembrim nevar tikt izmantots, jo tas ir laika periods, kurā dabasgāzes patēriņš salīdzinājumiem ar citiem uzskaitītajiem periodiem ir būtiski samazinājies.

Tā kā nav iespējams noteikt konkrētu laiku, no kura bija radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez uzskaites, cik tā patiešām ir patērēta, kad tieši izdarīts uzskaites iekārtas bojājums un kad sācies gāzes nelikumīgs patēriņš, tiesas kolēģija vadās pēc tās ieskatā samērīga un taisnīga salīdzinoša gāzes patēriņa daudzuma, ko iespējams noteikt, salīdzinot gāzes patēriņu tam pašam lietotājam līdzīgākā laika posmā līdzīgos apstākļos no 2019.gada 31.oktobra līdz 2020.gada 31.oktobrim. Lai gan tas ietver laika periodu, kad pēc atbildētāja pārstāvja paskaidrotā ir uzsākta ēkas apdzīvošana (*2020.gada otrā puse*), tajā uzskaitītais dabasgāzes patēriņš (*3540 m^3*) būtiski neatšķiras no perioda, kad pēc atbildētāja pārstāvja paskaidrotā ēka nebija apdzīvota (*piemēram, no 2017.gada 31.oktobra līdz 2018.gada 31.oktobrim – 3517 m^3*). Tas ietver arī apkures sezonu un viena gada temperatūras sezonālās svārstības, kas ietekmē gāzes patēriņu un var dot pilnvērtīgāku ieskaitu. Šajā periodā kopā patērēti 3540 m^3 jeb vidēji 295 m^3 dabasgāzes mēnesī.

No prasītājas iesniegtā aprēķina redzams, ka laika periodā no 2016.gada 31.oktobra līdz 2017.gada 31.oktobrim dabasgāze nav uzskaitīta un tās patēriņš ir 0 m^3. Neuzskaitītais dabasgāzes patēriņš aprēķināms par pamatu ņemot vidējos mēneša rādījumus salīdzināmajā periodā, kas ir 295 m^3, attiecīgi to reizinot ar 12 mēnešiem un iegūstot 3540 m^3 neuzskaitītās dabasgāzes daudzumu.

Nosakot maksājamās summas apmēru, ņemams vērā prasītājas iesniegtais izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu pārrēķins Nr.141972816/2: neuzskaitītās dabasgāzes daudzums ir 37304,52 kWh (3540x10,538), maksa par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem bez akcīzes nodokļa un bez PVN - 1716 EUR (37304,52x0,046), akcīzes nodoklis – 61,55 EUR (37304,52x0,00165), PVN - 373,29 EUR (1716+61,55x21%), kopā 2150,84 EUR.

[14.3] Ņemot vērā, ka lietā ir guvis apstiprinājumu prasībā norādītais par iejaukšanos dabasgāzes patēriņa skaitītājā (*uzņēmuma plombas atvēršana, atvienojot plombu un auklu*), kā dēļ tika radīta iespēja lietot dabasgāzi bez maksas, to neuzskaitot, atbildētājam ir pienākums atlīdzināt prasītājai ar dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpumu nodarītos zaudējumus (*Noteikumu Nr.78 97.5.punkts, Civillikuma 1770., 1775., 1779.pants*) viena gada periodā (*Noteikumu Nr.90.2.apakšpunkts*).

Tiesas kolēģija atzīst, ka prasība daļā par zaudējumu piedziņu apmierināma daļēji, no atbildētāja /pers. A/ prasītājas labā piedzenot 2150,84 EUR un noraidot prasību daļā par 7035,46 EUR (9186,30-2150,84) piedziņu.

[15] Noteikumu Nr.78 97.5.apakšpunkts paredz lietotāja pienākumu segt izdevumus, kas saistīti ar sadales sistēmas operatoram nodarītu kaitējumu, tostarp radītiem zaudējumiem, ja patvaļīgi tika izdarītas izmaiņas dabasgāzes apgādes sistēmā vai tika sabojāta dabasgāzes apkopes sistēma vai komercuzskaites mēraparāts vai tā plombas.

Noteikumu Nr.78 148.[1] apakšpunkts noteic, ja veiktajā pirmstermiņa verificēšanā vai pārbaudē atzīst, ka komercuzskaites mēraparāts nebija lietošanai derīgs un tā bojājums ir radies, lietotājam neievērojot šajos noteikumos paredzētos pienākumus, izdevumus, kas saistīti ar dabasgāzes komercuzskaites mēraparāta pirmstermiņa verificēšanu vai pārbaudi, kā arī sistēmas operatora izdevumus par jauna dabasgāzes komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanu gazificētajā objektā sedz lietotājs.

[15.1] Prasītāja, pamatojoties uz minētajām normām, lūgusi piedzīt no atbildētāja šādus izdevumus: ekspertīzes izdevumus 90,75 EUR (*2020.gada 13.maijā starp AS /Nosaukums A/ un SIA "/Nosaukums C/ noslēgtais līgums Nr.228*) (*1.sējuma 57.lapa*), par ieskatīšanos Iedzīvotāju reģistrā 2 EUR (*Ministru kabineta 2017.gada 29.augusta noteikumu Nr.505 "Noteikumi par valsts nodevu par informācijas saņemšanu no Iedzīvotāju reģistra" 2.6.punkts*), par ieskatīšanos zemesgrāmatā 3,50 EUR (*Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumu Nr.343 "Tiesu administrācijas maksas pakalpojumu cenrādis" pielikuma 4.punkts*), par ieskatīšanos kadastra informācijas sistēmā 1 EUR (*Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumu Nr.787 "Valsts zemes dienesta maksas pakalpojumu cenrādis un samaksas kārtība" pielikuma 33.3.punkts*), pasta izdevumus 1,71 EUR (*Latvijas Pasta vairumā nodoto sūtījumu saraksts, 1.sējuma 59.lapa)*, kopā 98,96 EUR.

Nav apšaubāms, ka konstatētās atbildētāja /pers. A/ vainojamas rīcības dēļ, proti, lietotājam pieļaujot dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpumu, prettiesiski iejaucoties dabasgāzes mēraparāta darbībā (*uzņēmuma plombas atvēršana, atvienojot plombu un auklu*), ir konstatējami priekšnoteikumi prasītājai radušos izdevumu piedziņai.

Līdz ar to no atbildētāja /pers. A/ prasītājas labā piedzenami izdevumi par ekspertīzi 90,75 EUR, par ieskatīšanos Iedzīvotāju reģistrā 2 EUR, zemesgrāmatā 3,50 EUR un kadastra informācijas sistēmā 1 EUR un pasta izdevumi 1,71 EUR, kopā 98,96 EUR.

[16] Rezumējot iepriekš norādīto, atzīstams, ka prasība pret /pers. A/ ir daļēji apmierināma. No atbildētāja /pers. A/ prasītājas AS /Nosaukums A/ labā piedzenami zaudējumi 2249,80 EUR (2150,84+98,96). Prasība daļā par zaudējumu 7035,46 EUR piedziņu noraidāma.

[17] Apelācijas instances tiesa nevērtē pārējos apelācijas sūdzībā un pretapelācijas sūdzībā minētos argumentus un apsvērumus, jo tiem nav izšķirošas nozīmes konkrētā strīda izšķiršanā. Tiesai nav pienākums atbildēt uz jebkuru procesa dalībnieka argumentu, bet gan tikai uz tādiem, kas attiecas uz lietu un ir nozīmīgi (*Senāta 2018.gada 19.februāra spriedums lietā Nr.SKC-7/2018, 2018.gada 29.marta spriedums lietā Nr.SKC-43/2018*, *kā arī Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs Prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. Rīga, Latvijas Vēstnesis, 2011, 140.lpp.*).

[18] Spriedumā nosakāms, kam un kādā apmērā maksājami tiesāšanās izdevumi.

[18.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītāja iesniegusi maksājumu apstiprinājumus par valsts nodevas par prasības pieteikumu un prasības nodrošināšanas pieteikumu 659,48 EUR, valsts nodevas par apelācijas sūdzību 589,48 EUR, ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu 8,57 EUR samaksu.

AS /Nosaukums A/ prasības summa ir 9285,26 EUR. Prasība apmierināta par 2249,80 EUR jeb 24,23% no prasības summas un, daļēji apmierinot prasību, proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, no atbildētāja /pers. A/ prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva 159,79 EUR (24,23% no 659,48) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,08 EUR (24,23% no 8,57).

AS /Nosaukums A/ samaksātā valsts nodeva par apelācijas sūdzību nav atlīdzināma no atbildētājiem, jo, izskatot lietu apelācijas instancē, AS /Nosaukums A/ labā piedzenamā summa nav palielināta, tas ir, apelācijas sūdzība nav guvusi apmierinājumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji.

Prasītājai AS /Nosaukums A/ radušies izdevumi advokātu palīdzības samaksai pirmās instances un apelācijas instances tiesā, ko apliecina lietas materiālos esošie rēķini un darbu pieņemšanas-nodošanas akti par kopējo summu 5054,79 EUR.

Ņemot vērā Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta nosacījumus, no atbildētāja /pers. A/ prasītājas labā piedzenami izdevumi advokāta palīdzības samaksai 30% apmērā no apmierinātās prasības summas jeb 674,94 EUR (2249,80x30%).

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka to faktiskajā apmērā atlīdzināmi izdevumi, kas radušies sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu.

Prasītājai radušies izdevumi sakarā ar ekspertīzes veikšanu 555,82 EUR, kas piedzenami no atbildētāja /pers. A/ prasītājas labā.

[18.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam.

Atbildētājam/pers. B/ radušies izdevumi advokātu palīdzības samaksai pirmās instances un apelācijas instances tiesā, ko apliecina lietas materiālos esošie rēķini par kopējo summu 1600 EUR.

Ņemot vērā Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunkta nosacījumus, no prasītājas atbildētāja /pers. B/ labā piedzenami izdevumi advokāta palīdzības samaksai to faktiskajā apmērā 1600 EUR, kas nepārsniedz likumā noteikto aprobežojumu.

Atbildētāja/pers. A/ izdevumi advokāta palīdzības samaksai nav atlīdzināmi, jo Civilprocesa likums neparedz ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu atbildētājam, ja pret viņu celtā prasība ir daļēji apmierināta.

[18.3] Lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās instances un apelācijas instances tiesā 18,09 EUR (16,09+2), no kuriem prasītāja ir samaksājusi 8,57 EUR, tātad nesamaksātā daļa ir 9,52 EUR.

Prasītājai proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai valsts ienākumos jāmaksā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,20 EUR, bet atbildētājam /pers. A/ -2,30 EUR (*Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts, 42.pants*).

[19] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus.

Prasītājai ir nosakāmas tiesības saņemt no atbildētāja /pers. A/ likumiskos sešus procentus gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, sākot ar brīdi, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai), ievērojot, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis piedzītās summas lielumu (*sk. Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 2021.gada 15.decembra lēmumu "Procenti par laiku līdz sprieduma izpildei naudas summas piedziņas lietā*).

[20] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam sprieduma labprātīgai izpildei nosakāms termiņš - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.–434.pantu, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu akciju sabiedrībai /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, zaudējumus 2249,80 EUR, tiesāšanās izdevumus: valsts nodevu 159,79 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,08 EUR, izdevumus advokāta palīdzības samaksai 674,94 EUR, izdevumus sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu 555,82 EUR, kopā 3642,43 EUR, samaksu veicot norēķinu kontā Nr./konta numurs/, akciju sabiedrība /Nosaukums E/.

Noteikt akciju sabiedrībai /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības saņemt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, likumiskos sešus procentus no simta gadā no visas piedzītās summas, sākot ar brīdi, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Noraidīt prasību daļā pret /pers. A/ par zaudējumu 7035,46 EUR piedziņu.

Noraidīt prasību pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Piedzīt no akciju sabiedrības /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, izdevumus advokāta palīdzības samaksai 1600 EUR, samaksu veicot norēķinu kontā Nr./konta numurs/, akciju sabiedrība /Nosaukums F/.

Piedzīt no akciju sabiedrības /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,20 EUR.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,30 EUR.

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa valsts labā veicama, kā saņēmēju norādot Tiesu administrāciju, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, konta Nr./konta numurs/, saņēmēja banka: Valsts kase.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei - 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesnese S.Bakmane

Tiesnese I.Pinne
Tiesnesis A.Bukavs